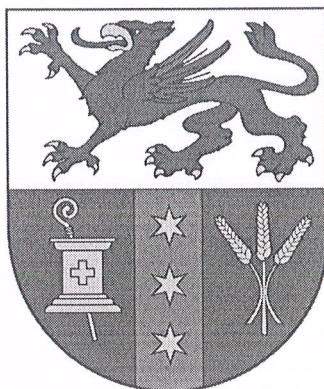

Biuro Rady Powiatu Pyrzyckiego w Pyrzycach		
WPŁYNĘŁO		
L. dz.	Data	Podpis
18	13.02.25	<i>[Signature]</i>

**INFORMACJA O DZIAŁANIACH
NA RZECZ KULTURY,
OCHRONY ZABYTEKÓW I OPIEKI NAD ZABYTEKAMI.**

Sporządził:
Wioletta Leśniewska

Zatwierdził:
.....
PRZEWODNICZĄCY
[Signature]
Ewa Gąsiorowska-Nawój

Pyrzyce, dnia 10 lutego 2025 r.

Kultura nie ma wszędzie i zawsze jednakowej postaci, ale wykazuje rozliczne różnice i odmiany, spowodowane przez czas i położenie geograficzne. Pojęcie kultura, to jeden z najbardziej popularnych terminów nauk humanistycznych i społecznych.

W znaczeniu najszerszym kultura obejmuje to wszystko, co w zachowaniu się i wyposażeniu członków społeczeństw ludzkich stanowi rezultat zbiorowej działalności. Mówi się też o kulturze jako tym, co w zachowaniu się ludzkim jest wyuczone — w odróżnieniu od tego, co biologicznie odziedziczone.

Przez kulturę oznaczano całokształt tak duchowego, jak i materialnego dorobku społeczeństwa. W XX w. upowszechniła się tendencja do ujmowania kultury przede wszystkim jako zespołu wzorów rozwiązywania problemów charakterystycznego dla danego społeczeństwa. Zasadniczym warunkiem zachowania własnej kultury i jej trwania jest przekaz dziedzictwa kulturowego. Podstawą zachowania, funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnych i całych grup regionalnych jest wykorzystywanie oraz wzbogacenie wartości tkwiących we własnym środowisku. Przede wszystkim powinno się to opierać na znajomości całego wachlarza kulturowego swojego regionu.

Rozległość problematyki kultury (zwłaszcza rozumianej globalnie) sprawiła, iż wielokrotnie podejmowano próby jej uszczegółowienia drogą wyodrębniania różnych typów kultury (tradycyjna, ludowa, nowoczesna, masowa itp.), różnych jej sfer, aspektów (np. materialna, duchowa, społeczna) czy takich jej względnie odrębnych dziedzin, jak kultura polityczna, ekonomiczna, prawna, literacka, artystyczna itd.

Powiat Pyrzycki w swoich strukturach aktualnie nie prowadzi żadnej instytucji kultury. Działania powiatu w ramach sprawowania mecenatu nad działalnością kulturalną koncentrują się wokół dofinansowania imprez kulturalnych o zasięgu powiatowym, bądź ponadpowiatowych, które organizowane są przez Powiat, instytucje, placówki oraz szkoły.

Zarząd Powiatu Pyrzyckiego realizuje najważniejsze cele warunkujące rozwój kultury i ochronę dziedzictwa kulturowego, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa w szczególności ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Wszystkie podejmowane działania miały na celu:

- promocję powiatu, kulturę i tradycję,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej gmin objętych działaniem w trakcie realizacji imprez,

- integrację dzieci, młodzieży i dorosłych,
- wspieranie rozwoju kultury ludowej,
- wspieranie działań zmierzających do rozwoju czytelnictwa,
- ochronę obiektów zabytkowych.

Powyżej wymienione cele dawały podstawę do konstruowania budżetu powiatu w dziale 921- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, w tym konstruowania budżetu na udzielenie dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze Powiatu Pyrzyckiego, czy też konstruowania zakresu zadań do otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

Na terenie Powiatu Pyrzyckiego znajduje się szereg różnorodnych obiektów zabytkowych umieszczonych w rejestrze konserwatora zabytków, mogących stanowić przedmiot zainteresowania zarówno turystów, jak i osób zajmujących się zawodowo dziedzictwem kulturowym. Wśród zabytków jest wiele przykładów architektury sakralnej.

Zarząd Powiatu Pyrzyckiego ściśle współpracuje z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie. Współpraca ta polega głównie na bieżącym informowaniu Zachodniopomorskiego Konserwatora Zabytków o udzielonych dotacjach celowych na prace konserwatorskie i roboty budowlane przy zabytkach. Zachodniopomorski Konserwator Zabytków przysyła pisemne informacje o udzielonych przez siebie dotacjach celowych na prace konserwatorskie lub o planowanych kontrolach zabytków położonych w naszym powiecie. Przesłane dane służą również do bieżącego analizowania wsparcia ze środków publicznych udzielanych na prace w obiektach zabytkowych naszego województwa. Dotacje celowe na ww. prace na terenie naszego województwa mogą być udzielane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz organ stanowiący Województwa Zachodniopomorskiego, rady powiatów, rady gmin.

W ubiegłym roku w związku z podjętą przez Radę Powiatu Pyrzyckiego uchwałą nr XXXIX/217/10 z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie udzielenia dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze Powiatu Pyrzyckiego – zostały złożone 2 wnioski.

Dotacji udzielono:

- Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Ottona w Pyrzycach, ul. Dąbrowskiego 13, 74-200 Pyrzyce w wysokości 48.000,00 zł z przeznaczeniem na wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego przy zabytku – w Kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Pyrzycach – uchwała nr LII/264/2024 Rady Powiatu Pyrzyckiego z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie udzielenia dotacji w 2024 r. na prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków,

- Parafii Rzymskokatolickiej pw. Nawiedzenia NMP w Mielęcinie, ul. Główna 26, 74-230 Mielęcin w wysokości 12.800,00 zł z przeznaczeniem na wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego przy zabytku – w Kościele pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w Pstrowicach - uchwała nr LII/263/2024 Rady Powiatu Pyrzyckiego z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie udzielenia dotacji w 2024 r. na prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego udzielił dotacji:

- Parafii Rzymskokatolickiej pw. Nawiedzenia NMP w Mielęcinie w wysokości 800 000,00 zł, przeznaczonej na pokrycie kosztów zadania pn. Nowielin, kościół pw. Niepokalanego Serca NMP (XIIIw.): remont i konserwacja zagrożonej wieży z wyłączeniem podstawy kamiennej – etap II. Całkowity koszt realizacji zadania 866 836,53 zł.;

- Parafii NMP Bolesnej w Pyrzycach w wysokości 692 223,00 zł z Funduszu + 14 127,00 zł wkład własny) na zadanie „Rewaloryzacja parku św. Ottona w Pyrzycach” – ostatecznie po przetargu i realizacji inwestycji przekazano 690 900,00 zł z funduszu + 14 100,00 zł wkład własny;

- Parafii p.w. M.B. Królowej Polski w Bielicach w wysokości 490 000,00 zł z Funduszu + 10 000,00 zł wkład własny) na zadanie „Remont (wieży) kościoła parafialnego p.w. M.B. Królowej Polski w Bielicach” – ostatecznie po przetargu i realizacji inwestycji przyznano 474 927,60 zł z funduszu + 9 692,40 zł wkład własny.

Powyższe dofinansowania zostały zrealizowane w ramach rządowego programu Ochrona zabytków.

Warto zauważyć, że dziedzictwo kulturowe nie ogranicza się jedynie do zabytków i kolekcji przedmiotów. Obejmuje także tradycje i żywe zwyczaje odziedziczone po naszych

przodkach i przekazywane kolejnym pokoleniom, takie jak tradycje ustne, sztuki widowiskowe, praktyki społeczne, rytuały, uroczystości, wiedza i praktyki dotyczące przyrody i wszechświata czy też wiedza i umiejętności związane z rzemiosłem tradycyjnym.

Mając powyższe na uwadze, 8 czerwca 2024 r. w Pyrzycach obchodzono jubileusz 900-lecia Chrystianizacji Pomorza Zachodniego. Główną częścią uroczystości była msza święta odprawiana w Parku Świętego Ottona w Pyrzycach. Podczas mszy poświęcono Baptysterium, Park Świętego Ottona, a także figury Bolesława Krzywoustego, Księcia Warcisława, Świętego Ottona oraz wkopano kapsułę czasu. Mszę św. koncelebrował Biskup Zbigniew Zieliński. Po mszy św. nastąpiła część artystyczno-integracyjna, która odbywała się na placu przy Kościele pw. NMP Bolesnej w Pyrzycach. Podczas wydarzenia można było podziwiać występy lokalnych zespołów, a także artystów z Warszawy, teatr Broadway, magiczny pokaz ogniowy, turnieje bractwa rycerskiego. Każdy z uczestników mógł skorzystać z poczęstunku przygotowanego przez uczniów Zespołu Szkół Nr 2 CKU w Pyrzycach oraz koła gospodyń wiejskich. Były też stoiska z jadłem średniowiecznym, strefa food trucków i wiele innych atrakcji. Głównym organizatorem uroczystości była Parafia pw. NMP Bolesnej w Pyrzycach i Fundacja Agnieszki Odachowskiej-Piosik „Razem dla rozwoju obszarów wiejskich”. Jednym ze współorganizatorów był Powiat Pyrzycki. Szczególne wrażenie wywierało, odnowione z okazji jubileuszu Chrztu Pomorzan, Baptysterium Świętego Ottona wraz z odrestaurowanym parkiem wzbogaconym o trzy kamienne posągi: Biskupa Świętego Ottona z Bambergu, Księcia Polski Bolesława III Krzywoustego i Księcia Pomorskiego Warcisława. Remont tego wyjątkowego miejsca w historii Pyrzyc oraz całego Pomorza Zachodniego, możliwy był dzięki współpracy Powiatu Pyrzyckiego z Parafią pw. NMP Bolesnej w Pyrzycach.

Ponadto od czerwca 2022 roku Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk wspólnie z Uniwersytetem Szczecińskim realizuje projekt „Chrzest Pomorza w dziejach Polski i Europy: jubileusz 900-lecia”. Jednym z jego elementów jest wykonanie badań archeologicznych w miejscach związanych z pobytem chrystianizatora Pomorza, biskupa bamberskiego Ottona. Pyrzyce stanowią w itinerarium jego podróży miejsce szczególne, tu bowiem w czerwcu 1124 r. rozpoczęła się jej pomorska część. W związku z powyższym Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, oddział szczeciński w dniach 24 czerwca- 10 sierpnia 2024r. prowadził badania wykopaliskowe na pyrzyckim grodzisku. Zarząd Powiatu Pyrzyckiego wspiera podejmowane inicjatywy przez podmioty, których działalność ma na celu eksponowanie bogactwa, potencjału i dziedzictwa kulturowego Ziemi Pyrzyckiej dla społeczności nie tylko Pomorza Zachodniego, ale i całej Polski.

Niematerialne dziedzictwo kulturowe zapewnia poczucie tożsamości i przynależności do danej społeczności, w której żyjemy. Świat się zmienia, modernizacja i mechanizacja są częścią tego procesu i w wielu przypadkach mogą nawet wspomagać i promować kreatywność człowieka, ponieważ to on odgrywa kluczową rolę w tworzeniu i przekazywaniu tego dziedzictwa następnym pokoleniom. I w tym miejscu należy zauważyć jak istotne znaczenie w życiu mieszkańców powiatu stanowi działalność Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej. 31 grudnia 2003 roku pomiędzy Powiatem Pyrzyckim a Gminą Pyrzyce zostało podpisane porozumienie w sprawie powierzenia Gminie Pyrzyce prowadzenie zadań z zakresu powiatowej biblioteki publicznej przez Pyrzycką Bibliotekę Publiczną. W ramach porozumienia Powiat Pyrzycki przekazuje środki finansowe (dotację), które co roku określone są w planie wydatków budżetu powiatu, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji. Na rok 2025 na działalność Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej zostały zaplanowane środki w wysokości 42 482,00 zł (w oparciu o średnioroczny wskaźnik inflacji, tj. 4,1 %). W roku ubiegłym dotacja dla Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej w Pyrzycach wynosiła 38 282,00 zł. Zgodnie z planem rzeczowo-finansowym przyznana dotacja będzie przeznaczona w głównej mierze na pokrycie wynagrodzenia instruktora PBP, zakup materiałów i wyposażenia, zakup książek, energii, itp.

Organizacje pozarządowe w powiecie pyrzyckim

Zarząd Powiatu Pyrzyckiego od 2011 roku ogłasza otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Programu współpracy Powiatu Pyrzyckiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami. Rodzaje zadań publicznych dotyczą: nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; turystyki i krajoznawstwa; ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego; wspierania i upowszechniania kultury fizycznej; ochrony i promocji zdrowia oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Ogłaszane konkursy ofert cieszą się dużym zainteresowaniem wśród stowarzyszeń, klubów sportowych funkcjonujących na terenie powiatu pyrzyckiego. W związku z powyższym z roku na rok wzrasta liczba ofert składanych przez organizacje pożytku publicznego oraz wzrasta ich alokacja w budżecie powiatu.

Zarząd Powiatu Pyrzyckiego w 2024 roku wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społeczności lokalnej, stowarzyszeń i innych instytucji względem podtrzymywania tradycji, kultury i dziedzictwa kulturowego, ogłosił Konkurs ofert na realizację zadań publicznych, w tym jeden z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na następujące

działania tj. organizację imprez o zasięgu lokalnym i regionalnym oraz wspieranie przedsięwzięć popularyzujących kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Na realizację zadań z tego zakresu Zarząd Powiatu Pyrzyckiego przeznaczył 30 000,00 zł. Na realizację zadań z Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, 9 stowarzyszeń złożyło swoje oferty, uzyskując pozytywną ocenę, tj. Stowarzyszenie Pomocy Parafii NMP Bolesnej w Pyrzycach w sprawach społecznych „Rycerz”, Pyrzyckie Stowarzyszenie Oświatowe, Stowarzyszenie Młodych Storczyków Lipiany, „Pyrzyczanka”, Stowarzyszenie „TECHNIK”, Ochotnicza Straż Pożarna Płońsko. Na uwagę zasługują koła gospodyń wiejskich, które przystąpiły do konkursu, a mianowicie KGW Turze i KGW „Się Kręci” w Lipianach - (uchwała Nr 24/2024 Zarządu Powiatu Pyrzyckiego z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie wyników otwartego konkursu ofert z zakresu realizacji zadań publicznych w 2024 r.). W ubiegłym roku w budżecie powiatu na realizację zadań publicznych zabezpieczono środki finansowe w kwocie 85 300 tys. zł.

Zarząd Powiatu Pyrzyckiego wspiera imprezy kulturalne, wydarzenia artystyczne, cykliczne bądź nowatorskie obejmujące swoim zasięgiem obszar całego Powiatu Pyrzyckiego oraz przedsięwzięcia, które przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności i umacniania wizerunku Powiatu. Stowarzyszenie Otwarte Okno we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Pyrzycach zrealizowało zadanie w ramach przyznanych środków przez Ministra Obrony Narodowej pt. „Historia polskiego żołnierza, dawniej i dziś”. Projekt „Historia polskiego żołnierza, dawniej i dziś” był cyklem spotkań edukacyjno-wychowawczych skierowanym do dzieci i młodzieży z terenu powiatu pyrzyckiego, w tym osób z niepełnosprawnościami. Jednym z celów, który przyświecał realizacji tego zadania, to kształtowanie świadomości obywatelskiej młodych ludzi, w poszanowaniu, zrozumieniu i okazywaniu powagi dla uczestników działań wojennych. W ramach zadania zorganizowano również konkurs plastyczny, którego głównym celem był wzrost świadomości historycznej, która stanowi jeden z elementów tożsamości narodowej, a także rozwijanie u młodych ludzi twórczej inicjatywy i kreatywności.

Wsparcie w 2024 roku otrzymali m.in. sztab WOŚP – 32 Finał, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Lipianach na udział zespołu „TuLipiany” w Międzynarodowym Festiwalu Kolęd i Pastoralek w Będzinie. Starosta Pyrzycki przyjął Honorowy Patronat nad organizacją 42. Międzynarodowego Festiwalu „Pyrzyckie Spotkania z Folklorem”. Międzynarodowy Festiwal „Pyrzyckie Spotkania z Folklorem”, którego głównym organizatorem jest Pyrzycki Dom Kultury, to najważniejsze i największe święto folkloru i tradycji w województwie

zachodniopomorskim, rozpoznawalne dzisiaj nie tylko w naszym regionie, ale też w innych regionach Polski i polecane za granicą. Wydarzenie to jest flagowym okrętem Pyrzyc od ponad 40 lat. 42. edycja odbyła się w terminie 5-7 lipca 2024 r. Festiwal jest kluczowym i merytorycznym członkiem Porozumienia Festiwali Folklorystycznych Polski Zachodniej, należy do międzynarodowej organizacji festiwalowej FIDAF (Federation of International Dance Festivals). Powiat Pyrzycki w ramach udzielonego patronatu zabezpieczył miejsca noclegowe dla Zespołu z Macedonii Północnej oraz Zespołu Folklorystycznego z kapelą Drzewiczanie. Pyrzycka Szkoła Muzyczna I stopnia otrzymała dofinansowanie na organizację XI Międzyregionalnego Konkursu Skrzypcowego i Altówkowego, gdzie Starosta Pyrzycki objął patronat nad tym przedsięwzięciem; dofinansowano również organizację wydarzenia pn. spotkanie autorskie z Markiem Malmanem.

Ponadto w dniu 6 września 2024 r. Powiat Pyrzycki wziął udział w XIII. edycji Narodowego Czytania po to, by popularyzować w społeczeństwie najwybitniejsze dzieła polskiej literatury. Lekturą edycji 2024 było arcydzieło polskiego romantyzmu „Kordian” Juliusza Słowackiego. Spotkanie odbyło się w Domu Pomocy Społecznej w Pyrzycach. W organizację wydarzenia włączyli się również uczniowie Zespołu Szkół Nr 2 CKU w Pyrzycach.

Powiat Pyrzycki ma bardzo duży potencjał w zakresie rozwoju kultury. Jednakże realizacja różnych zadań z zakresu kultury uzależniona jest od stopnia zaangażowania w sprawy rozwoju kultury społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych, środowisk twórców, artystów i amatorów.

Dzięki instytucjom kultury znajdującym się na terenie gmin powiatu pyrzyckiego następuje wzrost oferty kulturalnej, dzięki której mieszkańcy powiatu pyrzyckiego mają stały kontakt m.in. z artystami, kulturą ludową, rękodziełem artystycznym czy licznymi wydarzeniami, wystawami. W ramach swoich kompetencji instytucje te, organizują różnorodne wydarzenia kulturalne, wspierają lokalne inicjatywy oraz dbają o zachowanie dziedzictwa kulturowego. A to właśnie takie działania sprzyjają budowaniu więzi między mieszkańcami oraz wzmacnianiu poczucia przynależności do lokalnej społeczności.